

Nr 801

Av herr **Rimmerfors m. fl.**, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 135, angående riktlinjer för en framtida statsunderstödd familjerådgivningsverksamhet.*

I den socialpolitiska debatten har under senare år allt kraftigare betonats vikten av att samhällets sociala hjälp mer än hittills koncentrerats till de människovårdande och rådgivande uppgifterna.

Till denna kategori av hjälpåtgärder hör den s. k. familjerådgivningen som under 40- och 50-talen fått en allt större omfattning men som ännu dock inte är tillräckligt utbyggd.

De förslag till riktlinjer för en framtida statsunderstödd familjerådgivningsverksamhet som nu angivits i Kungl. Maj:ts proposition nr 135 bildar därför underlag för en mycket angelägen socialreform.

Vi vill emellertid för vår del föreslå vissa ändringar i det av Kungl. Maj:t avgivna förslaget, vilka enligt vår mening skulle ge familjerådgivningsverksamheten en på vissa punkter mer ändamålsenlig utformning.

Vi vill därför först framhålla vikten av en klar definition av begreppet familjerådgivning. Det är enligt vår mening angeläget att endast rådgivningsbyråer som verkligen ägnar sig åt äktenskaps- och familjekonflikter skall ges beteckningen familjerådgivningsbyråer.

Detta är nödvändigt för att ge allmänheten möjlighet att veta vart den skall vända sig i dessa frågor, för vilka tidigare icke funnits något hjälporgan med bestämd benämning.

Den av familjerådgivningskommittén angivna benämningen synes väl motsvara kravet på en adekvat definition av begreppet familjerådgivning. Med familjerådgivning skall enligt kommittén avses "verksamhet, som avser att med hjälp av olika åtgärder återställa balansen i ett stört förhållande mellan medlemmar i en familjegemenskap, i första hand mellan äkta makar eller i övrigt sammanlevande men även mellan medlemmar av en familj i vidsträckt bemärkelse".

Det är då också enligt vår mening önskvärt att familjerådgivningsbyråerna koncentrerar sin verksamhet till dessa uppgifter. Vi finner därvid mindre lämpligt att, som familjerådgivningskommittén föreslagit, anknyta familjerådgivningsbyråerna till abortbyråer eller till den psykiska barna- och ungdomsvården.

Då det emellertid såsom även departementschefen och flera av remissinstanserna framhållit är olämpligt att redan nu binda familjerådgivningsverksamheten vid en alltför bestämd organisationsform, ansluter vi oss

till förslaget att under en övergångstid pröva olika modeller dels med avseende på anknytning till annan rådgivande verksamhet, dels vad beträffar förläggningen av familjerådgivningsbyråerna i anslutning till sjukhus respektive utanför sjukhus.

Däremot bör enligt vår mening de nya familjerådgivningsbyråer som upprättas göras självständiga och icke förläggas i anslutning till sjukhus.

Enligt förslaget skall landsting och de landstingslösa städerna vara huvudmän för familjerådgivningsverksamheten. Häremot har vi ingenting att erinra.

Det förekommer emellertid redan nu kvalificerade rådgivningsbyråer även i enskild regi. Nämnas kan den verksamhet som bedrivs av vissa kristna sammanslutningar. Enligt vår mening bör även sådan familjerådgivningsverksamhet kunna få komma i åtnjutande av statsbidrag. En förutsättning är dock givetvis att de för att bli berättigade härtill fullt uppfyller de krav som kommer att ställas på de av städer och landsting inrättade byråerna.

Beträffande personalutrustningen vid familjerådgivningsbyråerna har utredningen föreslagit att utbildningskravet för den socialvårdande personalen bör vara examen från sociallinje vid socialinstitut, kompletterad med en 9 månaders mentalhygienisk kurs.

Statsrådet ansluter sig till denna målsättning för en kvalificerad familjerådgivningsverksamhet. Samtidigt understrykes emellertid i propositionen att "den personliga lämpligheten måste tillmätas stor betydelse vid anställandet av kuratorer bl. a. med hänsyn till den alltmera accentuerade personalbristen på detta område". Statsrådet anser det därför vara olyckligt om de formella kraven på familjerådgivare skulle utestänga kvalificerade krafter från yrket och därmed minska möjligheterna till en snabb utbyggnad av familjerådgivningsverksamheten.

För vår del anser vi det vara mycket viktigt med höga kompetenskrav på dem som skall sköta de grannliga och krävande uppgifter som är förknäpade med en kvalificerad familjerådgivning. Det är därvid svårt att vid bedömningen av de personliga kvalifikationerna bortse från den utbildningsmässiga bakgrunden. Vi anser det därför angeläget att den av utredningen föreslagna minimiutbildningen eller däremot svarande likvärdig annan utbildning fastslås, men att dispens i vissa fall skall kunna ges.

Beträffande familjerådgivarnas löneförmåner anser vi i likhet med utredningen att statsbidrag bör utgå på vissa på förhand fastställda minimilöner. Vid beräkning av dessa löner bör hänsyn tagas till den kompletterande utbildningen utöver socialinstitutet som kommer att krävas för behörighet som familjerådgivare.

I likhet med utredningen förordar statsrådet att medicinalstyrelsen blir tillsynsmyndighet över familjerådgivningsverksamheten. Den lokala till-

synen skall utövas av provinsialläkare, förste stadsläkare respektive stadsläkare.

För vår del ansluter vi oss till förslaget att låta medicinalstyrelsen öva tillsyn över familjerådgivningen. Vi anser det dock inte nödvändigt med någon lokal tillsyn genom vederbörande tjänsteläkare.

Enligt förslaget skall familjerådgivningsverksamheten inom ett landstingsområde eller inom städer utanför landsting ledas av en styrelse. Som sådan styrelse skall i landstingslösa städer kunna fungera sjukvårdsstyrelsen eller i landstingen hälso- och sjukvårdsberedningarna.

Den tillsyn över verksamheten som kommer att utövas av dessa styrelser kan enligt vår mening anses tillfyllest när det gäller den lokala kontrollen. Det förefaller oss dessutom organisatoriskt mindre ändamålsenligt att låta stads- eller provinsialläkare bli tillsynsmyndighet över städers och landstings högsta sjukvårdsorgan. Dessutom talar provinsial- och stadsläkarnas redan nu mycket stora arbetsbörda emot att ytterligare uppgifter överföres till dem.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställer vi,

att riksdagen vid sin behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 135 måtte besluta

1) att fasta minimilöner fastslås för familjerådgivare och att dessa löner anpassas med hänsyn till den merutbildning utöver socialinstitutet som föreskrives för behörighet till sådan tjänst,

2) avslå Kungl. Maj:ts förslag att låta provinsialläkare vara lokal tillsynsmyndighet för familjerådgivningsverksamheten,

3) att statsbidrag efter särskild prövning måtte kunna utgå även till familjerådgivningsbyråer i enskild regi,

4) att i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad som i övrigt anförts i denna motion.

Stockholm den 26 april 1960

Einar Rimmerfors

Gerda Höjer

Brita Elmén

S. Rimås